

NAČINI I IZVORI FINANCIRANJA PROJEKTA OIE i EE U HRVATSKOJ

Marko Karan – Energetski Institut Hrvoje Požar

CITY_SEC ZERO EMISSION DAY
Pula, 14/04/2011

SADRŽAJ

- 1. Mogući načini financiranja projekta OIE i EE**
 - Financiranje iz vlastitih sredstava
 - Financiranje kroz suvlasništvo
 - **Projektno financiranje**
 - Financiranje od treće strane
- 2. Izvori financiranja**
 - Komercijalni izvori
 - **Namjenski fondovi financiranja projekta OIE i EE**
 - Domaći
 - Inozemni
- 3. Trenutno raspoloživi inozemni izvori financiranja**
 - **EBRD**
 - **EIB**
 - **KfW i HBOR**
- 4. Stanje na tržištu - UMJESTO ZAKLJUČKA -**

MOGUĆI NAČINI FINANCIRANJA PROJEKATA OIE

- Financiranje iz vlastitih sredstava
- Financiranje kroz suvlasništvo
- **Projektno financiranje**
- Financiranje od treće strane
 - Financiranje iz komercijalnih izvora
 - Financiranje iz namjenskih fondova

FINANCIRANJE IZ VLASTITIH SREDSTAVA

Projekt se financira kapitalnim sredstvima pravne osobe koja je "vlasnik" projekta, obveze projekta osigurane su imovinom "vlasnika" projekta

- Jednostavan i brz način financiranja
- Izostanak uvjetovanosti dinamike projekta
- Nema troška zaduživanja koji utječe [smanjuje] na stopu povrata projekta

FINANCIRANJE KROZ SUVLASNIŠTVO

Financiranje bazirano na partnerstvu koje uključuje suvlasništvo u projektu ili ekvivalent u strukturi pravne osobe koja je "vlasnik" projekta

- Osnivanje zasebnog trgovačkog društva:
 - d.o.o.
 - d.d.
- "Joint - venture":
 - Ugovor dvije ili više strana o zajedničkoj investiciji
 - Definiran udio strana u investiciji, dobiti i rizicima
 - Definirani vlasnički i upravljački odnosi
 - projekt
 - zasebno pravno tijelo
 - Definirano "trajanje" ugovornih odnosa
 - Disperzija rizika

PROJEKTNO FINANCIRANJE

- Financiranje dugoročnih infrastrukturnih ili industrijskih projekata ili javnih usluga na temelju financijske strukture bez prava regresa (engl. "non-recourse") prema kojoj se **projektni dug i vlasnički kapital korišteni za financiranje projekta otplaćuju iz novčanih tokova koje generira projekt**

Prednosti projektnog financiranja:

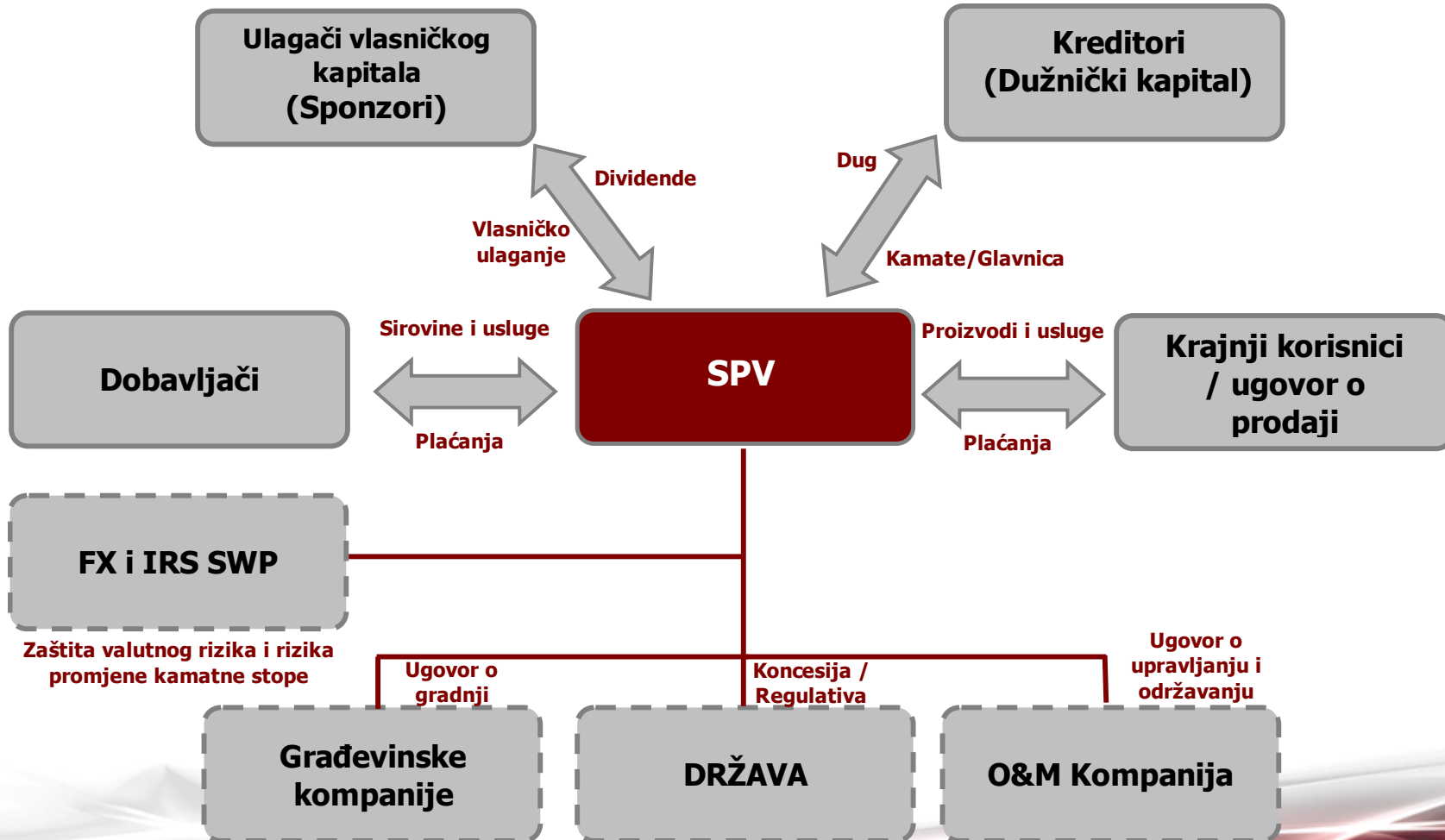
- Financiranje projekata izbjegavanjem ograničenja državnog odnosno lokalnog proračuna ili poslovno-financijskih ugovora
- vrlo pogodno u slučajevima kada se financiraju projekti koji bi se inače trebali financirati iz zaduženja lokalnog proračuna

PROJEKTNO FINANCIRANJE - 2 -

Prednosti projektnog financiranja:

- Podjela rizika – u slučaju velikih projekata sponzori nastoje podijeliti rizik s ostalim sponzorima (efikasna alokacija rizika) – rizik realizacije – izgradnje objekta, rizik zadovoljavanja standarda usluge, rizik organizacije poslovne funkcije (pružanje usluge – kadrovi, oprema i sl.), rizik promjene uvjeta financiranja, rizik kašnjenja s građevinskim radovima i dr.
- Izvanbilančno financiranje – knjigovodstveno praćenje projekta koje omogućuje brzo donošenje poslovnih odluka, neovisno o redovnom poslovanju sponzora
- Prenošnje “know-how-a” između sponzora projekta prilikom provođenja kompleksnog projekta

PROJEKTNO FINANCIRANJE - 3 -



FINANCIRANJE OD TREĆE STRANE

1. Financiranje iz komercijalnih izvora
 - Domaće i inozemne poslovne banke
 - Uvjeti ovise o kretanjima na međunarodnom tržištu kapitala
 - Promjenjivi ostvareni uvjeti
 - Zahtjevni uvjeti za odobrenje

2. Financiranje iz namjenskih fondova

- Domaći
- Inozemni

FINANCIRANJE IZ NAMJENSKIH FONDOVA

Financiranje iz domaćih izvora:

- Državni proračun
- Proračuni jedinica lokalne i regionalne samouprave [općine, gradovi, županije]
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak [HBOR]
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost [FZOEU]

HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK

Program kreditiranja pripreme projekata OIE

Krajnji korisnici kredita

- Jedinice lokalne i regionalne samouprave
- Komunalna društva
- Trgovačka društva, obrtnici i ostale pravne osobe

Namjena programa

- istražni radovi na lokaciji
- studije o utjecaju na okoliš
- dokumentacija za ishodaenje lokacijske dozvole
- glavnog projekta
- investicijske studije
- dokumentacija za ishodaenje građevinske dozvole
- ostale dozvole, rješenja, suglasnosti i dokumentacija, sukladno propisima koji uređuju područje energetike

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost [FZOEU]

Prvi i jedini izvanproračunski namjenski fond za financiranje projekata, programa i mjera zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u Republici Hrvatskoj

Osnovna djelatnost - financiranje pripreme, provedbe i razvoja projekata:

- Zaštite okoliša
- Poboljšanja energetske učinkovitosti
- Korištenja obnovljivih izvora energije
- Održive gradnja
- Čistijeg transporta
- Provedbe energetske pregleda (audita) i demonstracijskih aktivnosti
- Obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa i projekata

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost [FZOEU] - 2 -

Korisnici sredstava Fonda:

- jedinice lokalne i regionalne samouprave (JRS, JLS)
- trgovačka društva, obrtnici i fizičke osobe
- nevladine udruge i neprofitne organizacije

Odabir korisnika sredstava Fonda:

- temeljem javnog natječaja - raspisuje se najmanje jednom godišnje, objavljuje u NN i tisku, na web-u
- neposrednim sudjelovanjem - odlukom nadležnog tijela Fonda

Udio Fonda u prihvatljivim troškovima ulaganja:

- do 40% - uobičajeno za sve pravne i fizičke osobe
- do 60% - JRS i JLS na otocima i planinsko-brdskim područjima ili prihod po glavi stanovnika manji od 65% prosjeka RH
- do 80% - JRS i JLS na područjima od posebne državne skrbi

INOZEMNI IZVORI FINANCIRANJA

EU fondovi za financiranje projekta OIE:

- Program za konkurentnost i inovacije [CIP]
- Program "Inteligentan energija u Europi" [IEE]
- Instrumenti predpristupne pomoći [IPA]

Kreditne linije Razvojnih banka:

- Europska banka za obnovu i razvitak [EBRD]
- Europska investicijska banka [EIB]
- Njemačka banka za obnovu i razvitak [KfW]

Private Equity investicijski fondovi:

- Investicijski fond UNECE –a [u nastajanju]

EBRD

EU & EBRD

Western Balkans Private Sector Support Facility



 PRIVREDNA BANKA ZAGREB

 CTZ®  FICHTNER  EIHP

Komponente EBRD kreditne linije

EU/EBRD Western Balkans Private Sector Support Facility [“WB-PSSF”] uključuje dvije linije zajmova namijenjenih specifičnim projektima, a u cilju unapređenja dugoročnog financiranja investicija privatnog sektora u sljedećim prioritetnim područjima:

- **SME Competitiveness Support Facility [SME-CSF]** namijenjen podupiranju investicija malog i srednjeg poduzetništva [SME] sa ciljem unaprjeđenja konkurentnosti i održivosti poslovanja u procesu pristupa EU;
- **Sustainable Energy Financing Facility [SEFF]** namijenjen podupiranju investicija u energetska efikasnost [EE] i obnovljive izvore energije [OIE]



Sudionici / Partneri

- EBRD
- Banka Sudionik [PBZ d.d.]
- Projektni Konzultant [PC]
- Konzultant za verifikaciju [VC]
- Zajmoprimac [klijent komercijalne banke]



Na koji način sve to funkcionira?



Projektni Konzultant

Konzorcij [Međunarodni tim od 30 eksperata]:

- **Energetski institut Hrvoje Požar, Hrvatska – voditelj konzorcija**
– EIHP je stožerna znanstven ustanova za planiranje u energetici RH. Misija EIHP je strateški razvoj energetskeg sustava RH kroz ekspertnu savjetodavnu i znanstvenu potporu procesu reforme zakonodavstva, unaprijeđeniju ekonomskih odnosa i institucionalnog razvoja
- **Fichtner GmbH & Co. KG, Germany** - Fichtner je 1922. osnovao Martin Fichtner. Od 1947. smješten je u Stuttgartu, te je aktivan u pružanju inženjerskih usluga javnim komunalnim poduzećima, privatnim poduzećima te vladinim tijelima diljem svijeta i to u području zaštite okoliša, energetike i infrastrukture
- **Centar za tehnologiju zaštite na radu Zagreb d.o.o.** – je poduzeće koje se bavi problematikom zaštite na radu i zaštite od požara, planiranjem i edukacijom. Većina zaposlenika ujedno su i predavači na Sveučilištu u Zagrebu te Visokoj školi za sigurnost, Zagreb, kao jedinoj visokoobrazovnoj instituciji tog profila u RH

ISKLUČENE investicije

Klijent ne smije poslovati u sljedećim djelatnostima:



- Kockanje/igre na sreću,
 - Nekretnine,
 - Bankarstvo,
 - Osiguranje i/ili proizvodnja i trgovina oružjem,
 - Žestoka alkoholna pića
-
- **Ne financira se obrtni kapital, operativni troškovi** [osim onih koji su relevantni za investiciju]
 - **Ne vrši se refinanciranje prošlih investicija**
 - **Ne financira se kupovina, najam i leasing zemlje i postojećih objekta;**
 - **Ne financira se kupovina ili leasing putničkih motornih vozila**
 - **Špekulacije** sa vrijednosnim papirima, obveznicama i bilo kojim drugim financijskim instrumentom uključujući izvedenice

Kriteriji prihvata/kvalificiranosti

- linija konkurentnosti -

1. Poduzeća čiji je pravni i ostali status u skladu s **definicijom SME prema *Commission Recommendation od 6. svibnja 2003 [OJ L 124, 20 Svibanj 2003, str. 36].*** Pojam SME uključuje i samostalnog poduzetnika. Provjera se vrši na razini **grupe povezanih pravnih osoba.**



| Kategorija | Broj zaposlenih | Prihod | ili | Ukupno bilanca stanja |
|-----------------------|-----------------|------------------------|-----|------------------------|
| Srednje velika | < 250 | ≤ € 50 milliona | | ≤ € 43 milliona |
| Mala | < 50 | ≤ € 10 milliona | | ≤ € 10 milliona |
| Mikro | < 10 | ≤ € 2 milliona | | ≤ € 2 milliona |

Kriteriji prihvata/kvalificiranosti - linija konkurentnosti -

Visina kredita do 1 milion € [isključujući poticaje] za pojedino poduzeće [SME], nema **donje granice** iznosa kredita [može biti ograničeno zahtjevima banke sudionice]

Namijenjen za **unaprjeđenje kvalitete i efikasnosti proizvodnje, zaštitu okoliša ili zaštitu na radu**



Kapitalne investicije u:

- Industrijska postrojenja i proizvodne prostore,
- Opremu,
- Strojeve,
- Software,
- Unaprjeđenje sustava upravljanja organizacijom

Financijski poticaji

- linija konkurentnosti -

- S ciljem **poticanja SME** da investiraju u projekte ciljane SME – CSF kreditnom linijom dizajniran je **sustav poticaja za SME** financiran darovnicom EU
- **Poticaji se isplaćuju klijentima/investitorima nakon uspješne implementacije projekta**
- Poticaji se računaju kao postotak iznosa kredita
- **Zajmoprimci će primiti isplatu poticaja** nakon uspješnog završetka investicije koja zadovoljava uvjete prihvata:

EHS investicija nadilazi

10% iznosa kredita

Nacionalne standarde ali još

Uvijek nije u skladu s EU

standardima



Potpuna usklađenost standarda H&S ili

15% iznosa kredita

sigurnost i kvaliteta proizvoda s onima EU

***Potpuna usklađenost s EU
standardima zaštite okoliša***

20% iznosa kredita

Primjer realiziranog projekta

Osiguranje kvalitete hrane, poboljšanje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i poboljšanje profitabilnosti ulaganjem u nove spremnike i opremu za sušenje

Tvrtka se bavi proizvodnjom, skladištenjem i veleprodajom pšenice, kukuruza i sjemenki suncokreta.

U tijeku je prijelazno stanje neadekvatnog skladištenja žitarica u poluotvorene građevine, uz prisutnu opasnost kontakta s gnojivima, životinjama i vlagom. Ovako uskladišteni proizvodi nemaju niti pravilnu ventilaciju, niti adekvatno postrojenje za sušenje, a neadekvatno je i praćenje kretanja temperature i vlage. Pored toga, odlaganje otpada i skladištenje goriva ne zadovoljava EU standarde.

S novim postrojenjima za sušenje i skladištenje, tvrtka će biti u mogućnosti pružiti pouzdano kvalitetne proizvode. To će također poboljšati i njihovu konkurentnost. S druge strane, provedba ovog projekta tvrtki će omogućiti opskrbu krajnjih kupaca (uključujući i ulazak na EU tržišta), te optimizaciju njezine proizvodnje s obzirom na kretanje cijena na tržištu. Posljednje, ali ne i manje važno, ulaganja će rezultirati boljim radnim uvjetima, s manje prašine i uz eliminaciju manualnog rada djelatnika.

Tvrtka se obratila Privrednoj banci Zagreb (PBZ), kao banci sudioniku, za kredit u sklopu EBRD-CroPSSF usluge podrške konkurentnosti. MSP-CSF financira poduzeća kroz ulaganja u unaprjeđenje poslovanja u skladu s novim standardima EU, u pripremama Hrvatske za ulazak u EU. Nakon završetka, savjetnik projekta će provesti reviziju s ciljem potvrde sukladnosti i prihvatljivosti u skladu s direktivama EU o sigurnosti proizvodnje, te zdravstvenih i sigurnosnih uvjeta na radu.



| | |
|----------------------------------|---|
| Tvrtka / Država | Čuvanje i prerada hrane / Hrvatska |
| Glavne djelatnosti tvrtke | Proizvodnja, skladištenje i veleprodaja pšenice, kukuruza i sjemenki suncokreta |
| Ciljevi projekta | Udovoljavanje EU direktivama o sigurnosti proizvoda, zaštiti okoliša te zdravlju i sigurnosti na radu |
| Glavna investicija | <ul style="list-style-type: none"> Izgradnja postrojenja za sušenje agrarnih produkata Instalacija 4 silosa za pšenicu, kukuruz i suncokret Poboljšanje spremnika goriva, upravljanja otpadom i spremišta gnojiva |
| Iznos investicije | <ul style="list-style-type: none"> Ukupni iznos projekta 805,104 eura Ukupni iznos zajma 800,000 eura EU donacija (15,18%): Ukupno 155,071 eura |
| Rezultati projekta | <ul style="list-style-type: none"> Potpuna sukladnost s EU direktivama o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu Udovoljavanje HACCP standardima o kvaliteti proizvoda Poboljšanje zaštite okoliša Poboljšanje učinkovitosti proizvodnje Povećanje profitabilnosti Smanjenje emisije CO₂ |

Kriteriji prihvatljivosti projekta

- linija EE i OIE -

- **Nema ograničenja veličine poduzeća**
- **Financiraju se projekti:**
 - Industrijske EE / privreda
 - Obnovljivi izvori energije, stand-alone
 - EE i OIE u komercijalnim zgradama
 - EE i OIE u kućanstvima
 - Krediti za proizvođače, dobavljače i instalere u području EE i OIE, materijali i tehnologije
- **Namjena sredstava:**
 - Privatni sektor
 - Pojedinačna kućanstva ili udruženja kućanstava
 - ESCO tvrtke

Kriteriji prihvatljivosti projekta

- linija EE i OIE -

- Do 5M€ za tvrtku, EE i OIE
 - Do 300.000,00€ za implementaciju mjera s prethodno definirane liste od strane PC
 - Do 75.000,00€ za kućanstva
 - Do 1M€ za dobavljače EE opreme
-
- **5M€ je maksimalni iznos po tvrtki**
 - **Može se financirati do 100%, kolateral pitanje politike banke.**

Zahtjevi i poticaji

- Za velike projekte:
 - Ušteda primarne energije $\geq 20\%$
 - Ekvivalentna ušteda CO2 $\geq 20\%$
 - IRR financijske vrijednosti uštede energije $> 10\%$
- Poticaji se isplaćuju nakon implementacije
- Izražavaju se u postotku
- Za OIE, zavisno o predviđenoj raspoloživosti, poticaji 5%-15%



Kompleksni EE projekti

15% općenito, 20% za zamjenu kotlova i kogeneraciju

Building EE projects

15% općenito, 20% povećanje EE $> 40\%$

Residential Buildings

15% općenito

Projekti EE i OIE

| Kategorija projekta | KREDIT | Kompleksni: < € 5 m | Mali 10% | Kompleksni 15-20% | PROVJERA SUKLADNOSTI | < € 300,000 (mali), projekti prema listi LEME | Definiran projekt-> REUP (due diligence) | Projektni koncept nije definiran -> EA + REUP |
|--|--------------------------|--|--|----------------------|----------------------|--|--|--|
| Komerrijalna EE | Mali: < € 300,000 (LEME) | Kompleksni: < € 5 m | Indicator x godišnja proizvodnja NE VIŠE OD 15% ALI NE MANJE OD 5% | | | Projekti prema listi LEME | Jednostavni EA + Energetski certifikat | |
| OIE „stand-alone“ | | | EE 15-20% | RE 5-15% | | | Nisu potrebne daljnje aktivnosti | |
| Komerrijalne zgrade EE i OIE | < € 75,000 (LEME/LESI) | Određeno prema mjeri ALI NE VIŠE OD 15% | | | | | | |
| Kućanstva EE i OIE | < € 1 m | BEZ GRANTA / POTICAJA | | | | | | |
| Dobavljači Instalateri Proizvođači | | | | | | | | |



Info...WEB

www.cropssf.hr



The screenshot shows the homepage of the Croatian Private Sector Support Facility (CroPSSF). The browser window title is "CroPSSF - Homepage - Mozilla Firefox". The address bar shows "http://www.cropssf.hr/". The page features a navigation menu with "Homepage", "Competitiveness", "Sustainable Energy", and "Contact". The main content area includes a "Welcome to CroPSSF homepage" message, a search bar, and a "How to Apply" button. The page is supported by the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) and the European Union. The participating bank is PBZ. Project consultants are EIHP and Fichtner.

CroPSSF Croatian Private Sector Support Facility

ENGLISH HRVATSKI

News
About CroPSSF
How to Apply
Downloads
Links
Team
Contact

Developed by
European Bank for Reconstruction and Development

Funded by
European Union

Participating bank
PBZ

Project consultants
EIHP
FICHTNER

Welcome to CroPSSF homepage

The EBRD is currently implementing the EUEBRD Western Balkans Private Sector Support Facility. This initiative provides financing to commercial banks in the region to be on-lent to companies for investments in the areas of competitiveness and sustainable energy. CroPSSF is the Facility in Croatia. Two separate facilities or windows are implemented by local participating banks. Both have interesting EU-funded incentive packages for borrowers. For both facilities, a qualified Project Consultant is at your disposal to help develop the project up to the final loan agreement with all technical requirements. This service is provided free of charge to all eligible borrowers with appropriate project ideas.

The Small and Medium Sized Enterprises Competitiveness Support Facility (SME-CSF) supports investments by Small and Medium Sized Enterprises (SME) to improve competitiveness and sustainability in preparation for EU accession. In the sense of SME-CSF competitiveness projects are investments which aim to achieve the fulfillment of national or EU standards with regard to the environment, health and safety or product quality and safety. Up to 1 million Euro can be financed per company. Incentives of up to 20% of the investment amount may apply. [more](#)

The Sustainable Energy Financing Facility (SEFF) is dedicated to improving the

Participating bank facilitating Sustainable Energy credit line to be defined in 2010.
Sustainable energy first news item excerpt. This has to be entered under 'summary' when composing new item.

Konzultantske usluge EIHP-a za kreditiranje hrvatskog poduzetništva pri EBRD-u
Energijski Institut Mirjke Poljar je počeo kompotirati potpisati ugovor s Eurobankom bankom za obnovu i razvoj za konzultantske usluge na projektu EU EBRD...

European Investment Bank

PROGRAM ENERGETSKE UČINKOVITOSTI PBZ I EIB



 PRIVREDNA BANKA ZAGREB

 iC group of companies

Program energetske učinkovitosti PBZ i EIB

- Kreditna linija namijenjena je malom i srednjem poduzetništvu tj. **SME** tvrtkama po EU definiciji te **jedinicama lokalne samouprave i tvrtkama u njihovom vlasništvu**, a za poticanje energetske učinkovitosti
- Cilj programa je ušteda energije i smanjenje emisije CO2 plinova **upotrebom učinkovitije tehnologije i modernizacijom**, koja omogućava jednaku količinu proizvodnje, uz manju potrošnju energije
- Europska komisija osigurala je **poticaje te tehničku pomoć** u pripremi i provedbi programa

Program energetske učinkovitosti PBZ i EIB

- Poticaji se dodjeljuju klijentima, a moguće je dobiti do 15% od iznosa kredita
- Konzultanti koje plaća EIB pomažu klijentima u pripremi i strukturiranju projekata kako bi ostvarili pravno na poticaje te provjeravaju da li je projekt proveden sukladno dogovorenom projektu
- Nakon predaje zahtjeva za dodjelom sredstava i dokumenta o energetskej reviziji, koji pripremaju savjetnici EIB-a, klijent u roku od 2 tjedna dobiva povratnu informacija da li je projekt prihvatljiv

Kvalificirani projekti

- Ukupni troškovi pojedinog projekta u rasponu od € 40.000 do € 2,5 milijuna (za upravitelje zgrada do € 250.000)
- Omjer potrošnje energije i emisije štetnih plinova, prije i nakon provedbe projekta veći od 0,20
- Provedivi s ekonomskog, tehničkog i financijskog aspekta te usklađeni s pozitivnim propisima Republike Hrvatske i Europske unije, a odobravaju se sukladno procedurama PBZ
- Nabavu robe i usluga potrebno je provoditi sukladno Zakonu o javnoj nabavi; SME klijenti trebaju imati 3 ponude

Kvalificirani projekti

- Zamjena prozora, vrata, fasada
- Modernizacija sustava grijanja (zamjena energenata, rekonstrukcija/zamjena kotlovnica, ugradnja termostatskih ventila i sl)
- Supstitucija klasične rasvjete štednom, uvođenje inteligentnih elemenata upravljanja rasvjetom
- Ulaganje u infrastrukturu: proširenje, modernizacija proizvodnih kapaciteta, nabava novih strojeva, adaptacija proizvodnih objekata i sl.
- Ponovna upotreba proizvodnog otpada za dobivanje energije
- **Ne** odobravaju se za **obrtna sredstva**

KfW i HBOR

Programme for the Promotion of Energy Efficiency and Renewable Energies in Croatia



Programme Consultant:



KfW i HBOR – CILJ Programa

- Pružanje potpore *developerima*, vlasnicima i operaterima kvalificiranih projekta OIE i EE
- Potpora u pripremi studija izvodljivosti, bankabilnih dokumenta i kreditnih prijava
- Potpora implementaciji projekta, izboru tehnologija, nadzoru implementacije
- Usluge se pružaju u uskoj suradnji s HBOR-om i privatnim investitorima u projekte OIE i EE
- Suradnja sa Organizacijama i posrednicima

Kvalificiranost projekta

Minimalni kriteriji kvalificiranosti projekta za razmatranje prihvata u Program:

- **EE Projekti:** Prosječno povećanje energetske učinkovitosti za minimalno 20%
- **OIE Projekti:** Ekonomska stopa povrata na minimalnoj razini od 8%

Stanje na tržištu - ZAKLJUČCI -

- ***Oversupply*** "Razvojnog novca" – Manjak "kvalificiranih" projekata
- **Manjak "Privatnog novca"**
- **Manjak kvalitetno pripremljenih "ready made" bankabilnih projekta**
- **Komercijalne banke:**
 - Manjak prakse projektnog financiranja [OIE] – korporativno financiranje – "čvrsti" kolaterali
 - Manjak prakse i iskustva financiranja EE projekta [percepcija visoke razine rizika – rješenje (?) – Monitoring & Verification]
- **Developeri:**
 - Manjak znanja u pripremi bankabilnih projekta
 - Štednja u pripremnoj fazi razvoja projekta
- **Gradovi, Županije – JLS i JRS:**
 - Smanjenje proračunskih sredstava zbog generiranja ušteda u EE projektima !?
 - Manjak svijesti

HVALA NA PAŽNJI



Energetski institut Hrvoje Požar

**Savska cesta 163, Zagreb,
Croatia**

M: + 385 91 6326 102

T: + 385 1 6326 107

F: + 385 1 6040 599

mkaran@eihp.hr

www.eihp.hr